

Petar Bačić, asistent
Pravnog fakulteta Splitu

**PHILIP D. HARVEY: THE GOVERNMENT vs. EROTICA -
THE SIEGE OF ADAM & EVE
Prometheus Books, New York 2001, p. 296.**

Određeni oblici društvenog reda i kontrole od apsolutne su važnosti za funkcioniranje suvremene civilizacije. Da je tome tako svjedoče nam mnoge situacije u svakodnevnicu ljudi diljem svijeta. U tom smislu tko bi se npr. bez inzistiranja na redu i kontroli mogao snalaziti među policama velikih samoposluga na periferijama velikih gradova. Da i ne govorimo o tome da npr. telefoni zasigurno nikada nebi bili u funkciji bez sustava koji počiva na visokom stupnju reda i u najmanju ruku određenog stupnja kontrole. Ili, tko bi to među normalnim ljudima nakon 9/11 poricao da bez reda i kontrole nema sigurnog leta u zrakoplovima? U suvremenom društvu takva se i slična potreba za redom i kontrolom gotovo više nigdje ne stavlja u pitanje. Pa, ipak vrijedi postaviti pitanje: postoje li i dalje barem određena područja u ljudskim životima u kojima iz različitih razloga (npr. radi korisnosti ili jednostavno zato što je tako preporučljivije) takav red i kontrola nije apsolutno poželjan, dapače čak se i priželjkuje postojanje određenog stupnja spontanosti, nerednosti i odsustva kontrole? O tome da po svojoj prirodi baš seks traži mjeru sasvim 'opuštene' kontrole govori knjiga *Philip D. Harveya The Government vs. Erotica - The Siege of Adam & Eve* kao još jedna u nizu intrigantnih i otvorenih knjiga o relaciji prava i privatnosti, odnosno seksualnosti i cenzora. Nastala kao reakcija na žestoki udar američkog federalnog Ministarstva pravosuđa na malu, ali poduzetnu kompaniju *Adam & Eve* koja je preko interneta (mail-order company) prodavala kontracepcijska sredstva, seksualne igračke, video filmove za odrasle, itd. knjiga je još jednom razbuktala žeravicu američke debate o slobodi izražavanja iz *I Amandmana* (1791.) i dosada neuspješnim pokušajima vlasti da ograniči dostupnost erotskog materijala interesentima u svim slojevima američkog društva.

Knjiga se sastoji od predgovora, uvoda i četrnaest poglavlja, dodataka (A-D) te bibliografije i indeksa. Prvo poglavlje posvećeno je činjenicama progona kompanije koja se je specijalizirala u 'seksualno orijentiranoj trgovini' (p. 25.-35.); drugo poglavlje postavlja pitanje je li pornografija štetna? (p. 36.-54.); treće poglavlje opisuje postupak suđenja pred sudom u Sjevernoj Karolini gdje je kompanija imala svoje sjedište (p. 55.-81.); četvrto poglavlje posvećeno je reakcijama saveznih organa prije svega tužiteljstva nakon pobjede kompanije pred sudom u Alamanci, N. Carolina (p. 82.-103.); peto poglavlje postavlja pitanja o "pridržavanju, ignoriranju i ismijavanju zakonskih odredaba" (p. 105.-122.); u šestom poglavlju autor opisuje *postporn* razdoblje naime ponašanje kompanije nakon suđenja u Alamanci u kojemu se ona našla na udaru moćnih konzervativnih organizacija na nacionalnom planu (p. 123.-151.); u sedmom poglavlju autor izlaže probleme koji proizlaze odnosa pornografije i društvene

pripadnosti tj. klase (p.152.-165.); u osmom poglavlju autor karakterizira suđenje u mormonskom Utahu kao jednom od središta konzervativne kulture prema seksu i seksualno orijentiranom materijalu (p.166.-185.); u devetom poglavlju sumiraju se autorova kontemplativna stajališta o prirodi cenzure i strahovima pred prirodom seksualnoga (p.186.-199.); u desetom poglavlju opisuje se pobjeda pravnih zastupnika firme pred sudom u Denveru (p. 200.-215.); u jedanaestom poglavlju eksplicira se tema o seksu i bogu (p. 216.-227.); u dvanaestom poglavlju ekspliciraju se pravnoprocesni momenti suđenja u Alabami (228.-241.); u trinaestom poglavlju autor izlaže ideja o tjeskobnosti slobode i iskušenjima kontrole (p. 242.-252.); u zaključnom četrnaestom poglavlju autor sumira posljedice 'primirja i posljedica' u intrigantnim i skupim postupcima zbog opscenosti pred američkim sudovima.

Knjiga *Phila Harveya* ujedno i vlasnika *Adam & Eve Co.* poučna je i uzbudljiva kronika osmogodišnje pravne borbe Davida protiv Golijata tj. Ministarstva pravosuđa SAD i čvrstorukaške taktike *Edwina Meesea* uticajnog i konzervativnog šefa toga važnog departmana američke unutrašnje politike. Knjiga pruža snažna i uvjerljiva svjedočanstva o zloupotrebama službenika američke federalne vlasti, te postupnoj i sve očitijoj eroziji prava iz *I. Amandmana* zbog mjera zastrašivanja koje su provodili državni službenici. No, ono što knjigu uzdiže iznad američkog konteksta jesu brojna autorova uvjerljiva i argumentirana stajališta o efektima pornografije, o manama arhaičkih zakona koji pokušavaju regulirati pitanje seksualnosti za odrasle osobe, klasnim implikacijama ove nezavršene borbe te napose niz produbljenih opservacija o kompleksnim odnosima između seksa i religije. U okolnostima tranzicije hrvatskog društva koje naglo napušta košuljicu tradicije i većinskog konzervativnog odgoja ne bi bilo zgorega izvući određene pouke o naravi i eventualnim posebnostima legalnoga procesa potrebnog za rješavanje sličnih pitanja, educiranosti i spremnosti sudaca da presuđuju u stvari koja je u zapadnjačkoj civilizaciji oduvijek bila daleko prisutnija, no što se to dade zaključiti iz pojavnosti. Hoće li pritom doći do otkrivanja i vrednovanja "moralnog seksualnog ponašanja" kao sastavnog dijela moralnog ponašanja uopće u ovome području ljudskog života ostaje da se vidi. U svakom slučaju knjiga *P. Harveya* o bjesomučnoj potjeri vlasti i intrigantnom pravnom procesu pred američkim sudovima zbog dubioza o "moralnosti erotike", "moralnosti pornografije" uzbudljivo je i poučno štivo o potrazi čovjeka za "zlatnim pravilom" svoga ponašanja u društvenoj zajednici. Danas onoj u SAD, sutra onoj u RH.